

C U R S O S E C O N G R E S O S

DivulgaTerra 2021

VI XORNADA DIVULGATERRA DE DIVULGACIÓN CIENTÍFICA
LIBRO DE RESUMOS

Lugo
18 e 25 de novembro de 2021

EDICIÓN A CARGO DE
Xusto A. Rodríguez Río

UNIVERSIDADE DE SANTIAGO DE COMPOSTELA

CURSOS E CONGRESOS DA
UNIVERSIDADE DE SANTIAGO DE COMPOSTELA
N.º 266

Esta obra atópase baixo unha licenza internacional Creative Commons BY-NC-ND 4.0. Calquera forma de reprodución, distribución, comunicación pública ou transformación desta obra non incluída na licenza Creative Commons BY-NC-ND 4.0 só pode ser realizada coa autorización expresa dos titulares, salvo excepción prevista pola lei. Pode acceder Vde. ao texto completo da licenza nesta ligazón: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.gl>

© Universidade de Santiago de Compostela, 2022

Deseño e maquetación

J. M. Gairí

Edita

Servizo de Publicacións e Intercambio Científico
da Universidade de Santiago de Compostela
Campus Vida. 15782 Santiago de Compostela
usc.gal/publicacions

DOI

<https://dx.doi.org/10.15304/9788419155382>

ISBN

978-84-19155-38-2

Índice

LIMIAR

Montserrat Valcárcel Armesto

Sesión 1

TER OU NON TER MEDO? A AMÍGDALA É A CUESTIÓN

Pablo Sánchez Quinteiro

FLUXOS MIGRATORIOS, REALIDADE E FICCIÓN: UNHA REFLEXIÓN SOBRE A REPRESENTACIÓN DAS MIGRACIÓNS NOS AUDIOVISUAIS

Daniel Manuel Vázquez Vila

MAREA VERMELLA Á VISTA, PROHIBIDO MARISCAR

Sandra Raposo García, Alejandro Cao Cancelas

DO ACUARIO AO LABORATORIO!

Nerea Gandoy Fieiras

DRONS COMO FERRAMENTA TOPOGRÁFICA: LEVANTAMENTO 3D DA VALGADA DO CAMPUS TERRA

Sara Peraleda Vázquez

ENTRE LUZ E SOMBRA

Tamara Isabel Franco Grandas

COMO EDUCAR A VOZ CANTADA DAS CRIANZAS? EXEMPLOS DE BOAS PRÁCTICAS

Lucía Casal de la Fuente

A BATALLA DA RATA DE AUGA SETENTRIONAL (RATA TOPO) E DAS FEROMONAS

Sara Ruiz Rubio

OS SEGREDOS OCULTOS NO NARIZ DO SURICATA

Mateo Vázquez Torres

Sesión 2

QUEDAREMOS SEN AMIEIROS?

Manuel Souto Herrero

MÁIS ALÓ DUNHA CUNCA DE LEITE

Uxía Yáñez Ramil

AS VACAS COMEN ALGO MÁIS QUE HERBA

Jorge Prieto Vilaboa

VACAS LEITEIRAS E BENESTAR ANIMAL: É A PRODUCCIÓN ECOLÓXICA UNHA ALTERNATIVA?

María Rodríguez Domínguez

CANTO CONTRIBÚE O VACÚN DE CARNE EN GALICIA AO CAMBIO CLIMÁTICO?

Marcos Fernández Vilela

A COR DO PAPEL

Lara Rouco Méndez

INTRUSOS NA PANZA

David García Dios

PROPOSTA DIDÁCTICA PARA APRENDER FACENDO EN BIOLOXÍA NO BACHARELATO

Saskia Camille Flament Simon

ESQUELETOS A ESCENA!

Ana Manuela de Azevedo Gomes

CHAMÁBANLLES "INCORRIXIBLES". O TRIBUNAL TUTELAR DE MENORES DE LUGO DURANTE O FRANQUISMO

Tamara López Fernández

COMO EDUCAR A VOZ CANTADA DAS CRIANZAS? EXEMPLOS DE BOAS PRÁCTICAS

Lucía Casal de la Fuente

Facultade de Formación do Profesorado
Universidade de Santiago de Compostela
lucia.casal@usc.gal

Malia que cantar pode achegar beneficios á saúde (mello-ramos o humor, aprendemos a respirar etc.), non todas as crianzas teñen oportunidades de facelo. Así, correspondería garantilas dende a escola, pois esta é unha institución á que todas deben asistir no período de escolarización obrigatorio. Porén, ata o profesorado de música atopa dificultades para educar a voz cantada, pois non existen demasiadas opcións formativas. De feito, o correcto uso da voz non está nin sequera garantido na súa formación inicial. Para salvar esta lagoa formativa, cómpre que o profesorado siga os exemplos de docentes que destacan no bo facer deste cometido.

As características das boas prácticas para a educación da voz cantada das crianzas foron extraídas de dous estudos de caso levados a cabo en Arxentina e Inglaterra, países con programas nacionais de canto de destacado recoñecemento. Logo de que persoal experto seleccionase docentes “exemplo de boas prácticas” que traballaban nestes programas, observáronse e rexistráronse as características das súas clases. O foco púxose especialmente sobre os contidos e sobre a metodoloxía usada, é dicir, o “que” e o “como”: sobre que traballan especificamente e como fan tal traballo educativo. A análise das transcripcións destas aulas permitiu identificar dúas fases e tres áreas de traballo principais.

A Fase 1 inclúe dúas áreas de traballo: “Corpo e Mente” e “Fonación”, nas que se abordan exercicios preparatorios e/ou de quecemento para o canto, como pode ser a abordaxe da relaxación ou da respiración, o xogo vocal e a práctica de vocalizacións. A Fase 2 identifícase coa área “Repertorio” e nela trabállase directamente sobre cancións. Os exercicios dedicados a estas dúas fases adoitan ocupar entre o 65 e o 82% do tempo total de cada sesión, en boa lóxica co tipo de sesións que se estudaron. Con todo, distinguíronse outras dúas áreas de traballo adicionais: “Outras actividades” e “Outros momentos”, que ocupan entre o 35 e o 18% da duración media de cada sesión. Estas dúas áreas tratáronse á parte porque nelas o traballo vocal non ten lugar directamente, pero mereceron o seu destaque polo interese educativo suscitado. Algúns exemplos de exercicios categorizados dentro destas áreas son aqueles vencellados á competencia do “saber estar” cando se canta en grupo (como pode ser a importancia da puntualidade e asistencia regular aos ensaios dun coro escolar), ou os tempos para o descanso e desconexión, cos que toda boa sesión deba contar.

Agradecementos

Ao profesor de didáctica Miguel Ángel Zabalza Beraza e á profesora de didáctica da expresión musical Carol Gillanders, por dirixirme con tanto agarimo e paciencia a tese de doutoramento.